

Overleven voor actuarissen: de toekomst van de winnaars van de huidige arbeidsmarkt

Academisch geschoolde actuarissen zijn de winnaars van de huidige arbeidsmarkt. Ze krijgen over het algemeen een hoog startsalaris, ontvangen snel een vast contract en kunnen hun gehele carrière rekenen op mooie arbeidsvoorwaardenpakketten¹.

Deze comfortabele positie van deze specialisten brengt echter het risico met zich mee dat werkenden te veel vertrouwen op hun eerder verworven competenties. Een competentie is een bundeling van theoretische en praktische kennis, cognitieve vaardigheden en capaciteiten². We bekijken de mogelijkheden om te overleven in de arbeidsmarkt voor actuarissen, en leggen een vergelijking met een andere gespecialiseerde beroepsgroep, fiscalisten³.

Laten we alvast met het goede nieuws beginnen: zowel de academisch geschoolde actuaaris als fiscalist heeft de potentie om een winnaar te blijven. Maar dat vergt wel inspanning. Zowel de actuaaris als de fiscalist zal zich moeten laten *upskillen*, ofwel digitaal laten bijscholen. Omdat routinematige taken in beide beroepen volledig zullen verdwijnen, zal het takenpakket van deze beroepen wel veranderen. Dit kan het een uitdaging maken om nog relevant te blijven voor beoefenaars van deze beroepen, en voor hen die niet bereid zijn om te investeren in de eigen ontwikkeling.

In dit artikel gaan wij in op de automatiseerbaarheid van competenties die deze specialisten hebben die maken dat ze nu gewild zijn, en op de competenties die in ze in de toekomst nodig hebben, op basis van openbare beschikbare data. Tussen die competenties die de wereld van nu vraagt en de competenties die gewild en benodigd zijn in de toekomst, zit namelijk een kloof. Die kloof ziet er bij een actuaaris anders uit dan bij een fiscalist, dat maakt het interessant om deze beroepen te vergelijken. Wat uiteraard ook helpt bij onze bijzondere interesse in kansen op de arbeidsmarkt voor beoefenaars van deze beroepen, is dat de auteurs van dit artikel actuaaris en fiscalist zijn. Waarschijnlijk bent u als lezer van De Actuaaris ook geschoold als actuaaris, daarom probeert dit artikel een klein doorkijkje te geven in hoe wij kunnen bijdragen aan ons eigen succes in de toekomst.

VOOR DE ACTUARIS KOMT DE LAT VOOR DIGITALE SKILLS STEEDS HOGER TE LIGGEN

Actuarissen hebben altijd al complexe analyses gemaakt via software / digitale programma's, vaak bezitten zij uitgebreide programmeer-vaardigheden. Daarmee zijn de actuarissen wellicht al wat beter opgelijnd voor de wereld van de toekomst, en voor wat hun opdrachtgevers van ze verwachten. Omdat actuarissen grote hoeveelheden data verwerken, is het wel van belang dat zij hun competenties continu bijhouden. Zo zijn ze altijd op de hoogte van de wijze om de hoogste kwaliteit te leveren.

Een actuaaris die complexe berekeningen kan maken in Excel, zou wellicht zijn dataset beter tot zijn recht laten komen door een applicatie als Alteryx, ook wel liefkozend "Excel on steroids" genoemd. Of de data kan goed inzichtelijk gemaakt worden voor de lezer door een dashboard dat de actuaaris bouwt in het programma Tableau. Actuarissen hebben de juiste bagage om gemakkelijk te leren hoe je om moet gaan met PowerBI en Tableau. Voor een actuaaris is daarom digitale (bij)scholing van groot belang.

FISCALISTEN MOETEN VAN VER KOMEN

Het contrast tussen een archeoloog en een fiscalist op de arbeidsmarkt kan niet groter zijn, is te zien in het onderzoek waaruit de gunstige inkomenspositie en baankans van actuarissen en fiscalisten blijkt⁴. Archeologen verdienen volgens dit onderzoek gemiddeld het minst van alle academisch afgestudeerden, en hun kans om binnen vijftien maanden na afstuderen een vaste baan te vinden is ook beperkt.

Toch hebben zij wel iets gemeen met elkaar: een hang naar het verleden. In de cultuur van de academisch gevormde fiscalist zit nog

regelmatig een traditionele aanpak, waarbij men in de weer gaat met papieren wettenbundels en gekafte boeken waarin rechterlijke uitspraken geprint zijn. De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, vergelijkbaar met het AG voor actuarissen, geeft aan op de wervings-website dat de fiscalist over allerlei vaardigheden moet beschikken zoals brieven schrijven en vaktechnische notities opstellen. Over kunstmatige intelligentie of wellicht een iets minder uitdagende vorm van digitale middelen wordt met geen woord gerept. Voor een deel van de werkzaamheden van de fiscalist is dit nog geen probleem, maar die wereld lijkt te veranderen. De fiscalist wordt namelijk steeds vaker geconfronteerd met grote datasets, die geanalyseerd kunnen worden. En de komst van *legal tech* waarbij met behulp van tekstherkenning grote hoeveelheden jurisprudentie worden geanalyseerd zodat met behulp van algoritmes de uitkomst van een dispuut kan worden voorspeld, is al een feit.

Het gebruik van datasets helpt de fiscalist bij het tijdig identificeren van fouten in de data waardoor bijvoorbeeld verkeerde btw-tarieven worden gehanteerd. Het vinden van deze fouten kan gebeuren door de data te visualiseren en daarbij te kijken welke datapunten anders worden gegroepeerd dan verwacht. Van een fiscalist wordt niet per se verwacht dat hij of zij zelfstandig perfect in staat is om de data te visualiseren. Vaak is het al genoeg dat de fiscalist de mogelijkheid tot een slimmere aanpak identificeert, en een collega met een data science-achtergrond aan het bouwen slaat. De uitkomsten dient de fiscalist wel zelf te kunnen interpreteren en gebruiken.

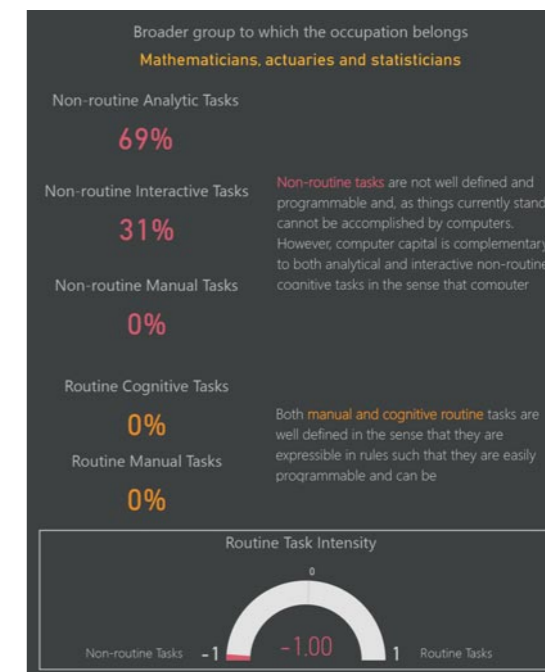
Grote ondernemingen willen dat hun fiscalist hun bedrijfsvoering begrijpt, inclusief de systemen en IT- en datatoepassingen die zij gebruiken binnen hun organisatie. Deze IT- en datatoepassingen worden in een hoog tempo geavanceerder. De fiscalist van vandaag komt daarom wellicht nog weg met een ouderwetse aanpak, maar zal zich digitaal moeten bijscholen om ook in de toekomst kwaliteit te kunnen leveren.

ACADEMISCHE ACTUARISSEN EN FISCALISTEN ZIJN NIET GEMAKKELIJK TE AUTOMATISEREN

De Europese Commissie heeft een lijst gemaakt van 13.485 competenties en skills die benodigd zijn in beroepen. Deze dataset bevat 2.942 beroepen, en hierin komen ook actuarissen en fiscalisten voor in verschillende verschijningsvormen⁵. Vanuit deze uitgebreide competentieset wordt duidelijk dat 69% van het werk van een actuariel consultant (één van de twee actuariële banen in de dataset) bestaat uit niet-routinematige analytische taken. De overige 31% van het werk van de actuariel consultant bestaat uit niet-routinematige interactieve taken. Omdat de volledige taakopdracht van een actuariel consultant bestaat uit niet-routinematige taken, blijkt dit beroep zo goed als niet te automatiseren. Wel blijken de taken bij dit beroep goed geschikt te zijn voor digitale ondersteuning met computers. Daarvoor is het essentieel dat de actuariel consultant deze computers effectief en efficiënt kan bedienen. De situatie van de actuariel assistent is alweer minder comfortabel dan die van de actuariel consultant. Zijn of haar werk bestaat namelijk voor 12,5% uit routinematige cognitieve taken, die te programmeren zijn⁶.

Illustratie a: Dashboard op basis van ESCO data, wat laat zien in hoeverre er overlap is tussen de benodigde skills en waar upskilling een werkende geschikt kan maken voor een nieuwe rol. De actuariel assistent bezit minder skills voor de baan van de actuariel consultant, dan andersom.

Illustratie b: automatiseerbaarheid van de functie van de "actuariel consultant".

Het contrast is nog een stuk groter tussen verschillende banen die te definiëren zijn voor fiscalisten. Het werk van een fiscaal beleidsanalist bestaat volledig uit niet-routinematige taken⁷. De dataset kent vijf fiscale beroepen, waarbij de beroepen voor academisch geschoolde beroepen niet gemakkelijk vervangbaar lijken te zijn. De werkzaamheden van fiscalisten met een hbo-opleiding worden echter sterk bedreigd door volledige automatisering. Berekeningen maken van te betalen belastingen en het doen van belastingaangifte kan automatisch, en het risico op fouten is bij automatisering van de werkzaamheden van hbo-opgeleide fiscalisten waarschijnlijk ook kleiner⁸.

DIGITALE UPSKILLING IS VOOR ACTUARISSEN EN FISCALISTEN NOODZAKELIJK OM RELEVANT TE BLIJVEN

Voor academisch geschoolde actuarissen en fiscalisten kan net zoals vandaag de dag, ook in de toekomst de vlag uit met betrekking tot hun positie op de arbeidsmarkt. Dat neemt niet weg dat zowel de actuaaris als fiscalist zich digitaal moet upskillen, om ervoor te zorgen dat zij computers complementair aan hun werk kunnen inzetten. Niet alleen omdat dit minder interessante taken uit de weg ruimt en daarmee het werkplezier verhoogt, maar ook omdat dit broodnodig is om niet razendsnel ingehaald te worden door een nieuwe generatie die slim gebruik maakt van de nieuwste digitale middelen. ■

1 – Wij beschouwen de baanperspectieven voor actuarissen als vergelijkbaar met die van econometristen. Afgeleid uit "Figuur 3.10 Vast dienstverband 15 maanden na afstuderen, wo'ers cohort 17-18" uit "P. Bisschop, J. Zwetsloot, "Studie & Werk 2020, de arbeidsmarktpositie van hbo- en wo-alumni", juni 2020, SEO Economisch Onderzoek".
2 – PwC (2019), De verschuiving van vaardigheden: een analyse van de evolutie van onze competenties"

3 – Fiscalisten zijn belastingkundigen. Zij kunnen zowel fiscaal recht als fiscale economie gestudeerd hebben. De vakkenpakketten op de universiteit verschillen in de regel flink, de beroepen waarin fiscaaljuristen en fiscaal economen uitstromen kennen echter een grote overlap.

4 – P. Bisschop, J. Zwetsloot, "Studie & Werk 2020, de arbeidsmarktpositie van hbo- en wo-alumni", juni 2020, SEO Economisch Onderzoek

5 – De complete dataset European Skills/Competences, Qualifications and Occupations van de Europese Commissie is te vinden op <https://ec.europa.eu/esco/portal/technicaldocumentation>

6 – De data die zijn gebruikt om te bepalen welke taken wel en niet routinematig zijn en in welke subcategorie deze taak valt is afkomstig uit het onderzoek Measuring the Routine and Non-Routine Task Content of 427 Four-Digit ISCO-08 Occupations van het Tinbergen Instituut. Dit is een economische onderwijs- en onderzoeksinstituten van de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.

7 – Het takenpakket van de fiscaal beleidsanalist bestaat voor 86% uit niet-routinematige analytische taken en 14% uit niet-routinematige interactieve taken.

8 – Het werk van de fiscaal (ondersteunend) medewerker bestaat voor 100% uit routinematige taken. Dit beroep wordt in Nederland in de regel vervuld door op hbo-niveau opgeleide fiscalisten. Dit neemt niet weg dat er ook genoeg academisch geschoolde fiscalisten zijn die werkzaam zijn in onder andere de aangiftepraktijk, die ook in grote mate vatbaar is voor automatisering.

Drs. F. den Bieman AAG (links) is actuaaris en R. d'Adelhart Toorop LLM pensioenfiscalist bij PwC.

Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.